

ПЕРШИЙ МАЙ 1915. р.

Пролетарі всіх країн єднайтеся!

Освободжене робітників має бути ділом самих робітників!

РОБОЧИЙ НАРОД

ROBOTCHYJ NAROD

THE WORKING PEOPLE

ПОРЯДКОВЕ ЧИСЛО 240.

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТІЇ В КАНАДІ.

REGULAR NUMBER 240

PIK VII.

Ч 17

СЕРЕДА 28 ЦЬВІТНЯ 1915.

WINNIPEG, MAN

APRIL 28 WEDNESDAY 1915.

No. 17. VOL. VII

Похід 1-го мая в Вінніпегу

Позір, вінніпегські Робітники і Робітниці! Першемайський похід, котрий уряжує мійська соціалдемократія, почне ся о 2-гій годині пополудни від рогу улиць Причард і Мейн на Портадж аве., Карлтон, Еліс і через Принсес-стріт демонстрація верне до мійської ради, де на „Маркет-сквері“ будуть приготовані трибуни для бесідників. Від імени української соціалдемократії буде говорити т. Г. Ткачук.

Колиб перешкаджав походи дощ, тоді зборя відбудуть ся в „Лейбор темпел“ на Джеймс ул.

Трансконна до Вінніпегу.

Трансконський відділ укр. соціалдемократії ухвалив взяти участь у першемайським поході і прилучитись до вінніпегських товаришів.

Позір Робітники і Робітниці в Трансконі! Пів до одинадцяті усі маємо зібратись коло соціалстегичної галі, і звідтам вирушити до Вінніпегу, щоб о 2-гій пополудни звучитись з вінніпегцями.

Елмвуд і Келдонан беруть участь в демонстрації також.

Робітники з Елмвуд прийдуть wraz з укр. соц. дем. відділом.

Робітництво в Келдонан прийде під проводом членів відділу ч. 5.

Сподіють ся що в сім поході візьмуть участь кількадесятя тисяч людей.

Окружна конвенція відділів У. С. Д. П. в Манітобі і Саскачевану.

Перша окружна конвенція відділів У. С. Д. П. Манітоби і Саскачевану відбудеть ся 2-го мая у Вінніпегу о 2-ій годині пополудни в Фішер-галі під ч. 9804 Мейн-улиці.

Кожний відділ висилас по одному делегату з правом голосованя від кожних 10 дійсних членів. Інші члени, не делегати, будуть мати дорадчий голос.

Також запрошаєть ся товаришів з тих відділів, що пороспадались, теж взяти участь в конвенції, а особливо т.т. А. Волчука, П. Лютава, Небоженка.

3 партійного життя.

Секретар У.С.Д.П. т. М. Еремійчук відбув поїздку по Заходу в великим успіхом. Він мав нараду з членами Західного Комітету і також відвідав відділи в Колмен, Велю, Мішель, Летбридж, Гардвил, Келгарі і зачав ся з відділом з Ферри на концерті в Велю.

Вертаючи до Вінніпегу, т. Еремійчук вступив до товаришів в Медисин-Гет та Ріджайні. В Келгарі мав нараду з орг. т. Т. Корейчуком а в Ріджайні обговорював справу конвенції у Вінніпегу.

Конференція відділів У. С. Д. П. Квебеку і Онтеріо відбулась 11 квітня. Резолюції і опис конференції подамо в слідаючій числі.

Більше арматного мяса.

Цегербург, 16 цвітня Царським указом поклика-

но до війни всіх студентів виспих заведень наукових, котрі обовязані були до служби військової по укінченню студій.

Резолюція безробітних з 23-го квітня.

Ми безробітні громадяне міста Вінніпегу, вибрані на вічу 23-го квітня в кількості 10.000, по переслуханю звіту делегації, котра ходила від нашого імени перетракувати в мійською радою, заявляем: Беручи на увагу енергійну і систематичну діяльність членів центрального комітету Соц. Дем. Партії у Вінніпегу і укр. відділу ч. 5, як до організації демонстрації, так і до перетрактацій в манітобським урядом та мійським зарядом висловлюємо свою симпатію та довіре Соц. Демократичній Партії, яко єдиний заступниця робітничої класи.

Доруцаємо т. Е. Володіному оголосити сю резолюцію в „Р. Н.“

Будуча Війна.

Кати з нас звекли кров смоктати. Ім наші слези — сьміх. вода!

Та недалеко день розплати: Наш буде суд, а ім — біда!

Уряд і мійська рада.

Видно, що пануюча класа числить ся з рухом безробітних, бо ось на сторінках консервативного органу появилось слідуєче оголошене:

„По 1-ім маю колишні компанії беруть 4.800 людей. С. Р. R. 3.000; С. Н. R. 1.500; G. T. P. 300. Від 27-го цвітня місто бере 1.000 незонатих людей на поле старшої рільничої школи у Вінніпегу, де вони будуть робити коло горолів по 4 години денно, дістаючи 3 тикета на їду і спане. або 45ц., поки не найдеть ся їм іншої роботи.

Фаміліяним безробітним дають роботу на „сити-ардах“ коло Рос-аве. та на Елмвуд.

500 людей буде невдовзі забрано до роботи коло водотягів, які пічнуть прокладати в Шол-овера.“

„Сего за мало“ кажут соціал-демократи.

Сі заходи уряду і міста не заспокоюють цілковито болячки безробітня, бо даючи роботу 6.000, лишають безроботи ще десятки тисяч! Тому соціал демократична партія покляла далі проводити боротьбу. Секретар комісії безробітних уряде по дня в Фішер-галі на Мейн-стріті від години 10—12 перед полуднем. Усі мають звертатись до него з своїми скаргами.

З'європейської різни.

Галичина:

По урядку Перемишля цар пігнав 120.000 салдатів а під галицької твердані на поміч тому війську, що перело перейти карпатські гірські переходи. Австроугор-

ська і німецька армія поставила завзятий опір. По довгих стражданях, драпанях на гори, бродженю по снігах, голодуючи і несплюючи по пару ліб, російська армія ослабла, — німецька людодійська машинерія взяла верх над відвагою царських рабів. Обчислюють, що там у Карпатах знайшли собі гріб 500.000 царських „мужиків“.

Певно не мало погинуло і „царських дітей“. Усі переходи окрім Дуклівського лишають ся далі в австрияцький руках.

Німецька армія з шід Кракова посунулася на схід і взяла Тарпів. Австрийська армія на Буковині стоїть понад російською границею в простій ліві понад Дністром, тримаючи в своїх руках Станіславів і доходячи до Стрия. Так що в царських руках остає тільки Поділле.

В північній Польщі.

Коло Варшави різанина притихла. Німці знов пробували обстрілювати Осовець. Обидва боки обкидують себе бомбами. Невеликий відділ царського війська знов був зробив невід на північній Пруси.

Взагалі, як в Галичині, так і на усім польським фронті борня грохи притихла. Царат хвалить ся, що післяв у Карпатах знов 600.000 резерви, а Німці мовчать, і в тій мовчанці готуєть ся новий удар, але не знати в часне де.

У Франції.

Тут було дочить тьхо. Борня складалася з того, що „вороги“ видирали один одному по пару соток мертвих ґрунту. Але 22-го квітня Німці знов ударили на місто Іпр. В різанині взяли участь і „канадійські хлопці“, котрі було втратили свої гармати, але потім відбили їх назад Се конштувало Канаду: 71 канадійських офіцерів убитих, 150 ранених, 1000 Канадійців, пізля оповіщення з Берліну дісталася до неволі. Кільки впало жовнірів ще не звісно. Але зусилля Німців дістатись до Кале розбивають ся на опорі англо-канадійського війська.

Найстрашнійша і найбридкіша вістка, як коли приходила з тої людської рівні, прийшла вчора, а власне що у Франції покликано до війська 16 літних хлопчиків!

Капіталізм готовий скорше віддати під ніж усі народи Європи, зробити з неї пустелю, ніж поступитись своїми поганими інтересами!

В Італії.

Плютки про можливість війни Італії з Австрією по дня друкують ся в газетях. Кажуть, що Італія приготувала мільон війська, жаляючи від Австрії Тренту і Триесту. Австрія не хоче дати і згромадила в Тиролю 320.000 жовнірів. Німецьчина радить Австрії заспокоїти Італію, даруючи Австрії німецький Шлеск... Але усі ці вістки виглядають на якісь плютки.

Один факт є той, що дрібно буржуазія в Італії передо війни з Австрією, але роль, поли і консервати співчують потяй Німцам,

„ROBOTCHYJ NAROD“
(THE WORKING PEOPLE).

The official organ of the Ukrainian Social Democratic Party, Affiliated with the S. D. Party of Canada.
THE ONLY UKRAINIAN SOCIALIST PAPER IN NORTH AMERICA
Published weekly by
THE EXECUTIVE COMMITTEE OF THE U.S. D. P. OF CANADA
Pritchard & McGregor Winnipeg, Man.
Subscription \$2.00 a year.

ЧИТАЙТЕ ЧИТАЙТЕ

„Робочий Народ“ — одинокое соц. дем. часопис для цілої Америки; она одна дає те знання яке повинен мати кожний працюючий класово свідомий чоловік. Хочеш знати, як здобути кращий лад на сьвітлі, то читай все „Робочий Народ“
„Робочий Народ“ коштує на рік лиш два долари а адреса до него е:
"ROBOTCHYJ NAROD"
Box 3658 (Sta. B.) Winndieg Man

Першемайське Сьвято.

В теперішнім сьвіті пролетаріат не має веселих днів. Вічна гниота за завтрішний день, вічне несобєавне ієтнованя хилать додолу наші голови. Не розвеселять нам серця ні дьвоши церков, ні патріотичні процесії та празники буржуазії.

Нема жита! Нема чого й веселитись! Нема чого й радіти!

І коли побачеш межи нами веселого робітника, то або він тоді саме п'яний, залив своєю журбу алкоголем, або темний і не розуміє свого гірког становища, долі невольника наймита, долі упоєдженного безправного раба.

І коли б у сім пекельнім сьвіті не було для нас надії на кращу будучину, то не варто б було жита і одної хвилини.

Сею надією для нас є соціалістичний устрій, устрій, в котрім люде будуть жита, як добрі брати, устрій в котром не буде веселих богатириів і голодних безробітних, устрій веселого щастя усього людства, рай про котрий мріяли тисячелітя.

Потоплені в гниотах і щоденній борні за ієтнованє ми час від часу забуваємо нашу золоту мрію. І от, щоб пролетаріат цілого сьвіта вічно нагадував собі про свою конечну ціль, сьвітлові соціалістичні конгреси узвалили сьвяткувати 1-й день кожного мая.

Сьвято не сьвято, робота не робота, 1-го мая усі робітники соціалісти мають покинути роботи і згромадитись на вічах, работи демонстраційні походи, ширити між народами свою літературу, — одним словом узжити се „першемайське сьвято“ на найбільшу вігтацію за соціалізм.

Першемайське сьвято є манєбрава соціалізму! Хто за соціалізмом, той того дні кине роботу і ста-

не в червоні ряди.
Першемайське сьвято є сьвято воєсвітньої згоди народів, того дні робітничтво усіх народів, мов і рас проголошує своє найбільше гасло; „Робітники всього сьвіту, єднайтесь!“ Першемайське сьвято се є одинокє веселе сьвято в житю нашому, бо того дні перед нашими очима стає будущий рай наш, приближаєть ся до нас наш соціалістичний устрій!
Хай же і се першемайське сьвято сего 1915 року віде в наші зміучені груди той радости та снаги до дальшої боротьби, що ми так потребуємо! Хай запалить нас відвагою боротись до кінця! Хай породить в сернях наших любов до братів наших робітників на соціалістичній ниві, згоди і єдності пролетаріата цілого сьвіта!
І підємо ми далі, побєремо тьму народну, і коли просьвітять ся голови більшости робітничої класи, здійснить ся тоді соціалізм на просторому сьвітлі!
Веселих першемайських сьвят жичємо Вам, борці за кращу будучину цілого людства!

Домініяльні вибори в червні.

Поголоски про оголошенє домініяльних виборів на місяць червень усе більшають, і імовірно, що воно так і буде. Про се широко розписуєть ся ліберальна преса, про се радять ся потай консервати.

Товариш Риг, радний міста Вінніегу, мав нагоду обговорювати справу виборів з самим консервативним проводирем Роджерсом, котрий теж сказав йому, запевняючи, що вибори будуть у червні с. р.

Ліберальний орган подає, що домініяльні вибори будуть проголошені тоді в червні, коли консервати діпнуть того, що:

- 1) Намістник Канади дозволить голосувати тим жовнірам, що знаходять ся на боевім фронті.
- 2) Що буде відоклене на якийсь час слідство, яке тепер провадить ся в справі здефравдованя консервативними агентами \$800.000 при будованю манітсбського парламенту.
- 3) Коли вислід виборів у Бр. Колумбії буде для них вдоволяючий.
- 4) Коли британській армії буде добре поводитись і ранених та вбитих канадійських жовнірів не буде багато.

З powyше наведеного бачимо, що консервативний уряд хоче забезпечити собі за всіляку ціну усьліх в маючих бути виборах.

Консервати доходят до того, що придумали навіть дати право голосованя жовнірам в траншеях в Європі!

Се дуже „демократично“! Ще сьвіт не чув, щоб хто провадив виборчу компанію під свист куль і грім канонів. Усі ті жовніри, що тепер ріжуть ся в траншеях се нервово хорі люде, їм треба піти на пару місяців до шпиталів, заспокоїтись, а вже потім брати участь в державнім житю Канади.

Чи консервати думають, що „канадійські хлопці“ по коменді офіцірів віддадуть усі свої голоси на них? А що буде з убитими? Хто нас забезпечить, що і мертвіне будуть голосувати?

Тут у Канаді в час спокою творять ся виборчі наджити, а там... у Франції...

На таку нахабність могла пуститись буржуазія тільки за сего воєнного беєголовав!

Працюй робітнику на богатира, бий ся за него, ще й голосуй на него!

Але консервати мають уряд в своїх руках і роблять усе, щоб втримати його і на далі.

Чести і політачної етики від буржуазії нам нема чого жадати.

Не нарїкати нам, але самим дбати про те, щоб той уряд дістав ся на решті в руки соціалістів.

Вибори в червні!

Чи-ж готові ми до тих виборів?

Чи маємо вже вибраних товаришів, що відутуть в боротьбу як кандидати нашої С. Д. П.?

Чи в наших касах є відповідні фонди на виборчі видатки?

Чи зложені в банк виборчі кавці по \$200 на кожного нятного кандидата?

Чи товариші з інших народів готують ся до виборів?

На всі ці питання ми маємо дати собі якнайкортше відповідь. І коли чого ще не зроблено, то посьпішити те довершити!

Одє люде памятаймо, що ще не було ліпшої нагоди, як сей рік для соціалістів.

Буржуазія збанкрутувала в очах народа. Тепер рухнімось, візьмім як найчиннішу участь у виборах, а певно проведемо якусь кількість наших заступників до Отави!

Вступайте в порозумінє з товаришями інших мов, складайте виборчі фонди; ті відділи, котрі не зміжуть поставити в своїй місцевості свого кандидата, хай помагають грішми тим товаришам, що в'ємуть участь у виборчій боротьбі; критикуйте господарку буржуазії, невідальстє капіталізму, ширитє ідеї соціалізму — бо вибори, се найбільша вага на се!

Рухніть ся, Товариші!

Канадійські образки. Манітоскі консервати в руках трох судів.

Перше засіданє вибраного в липні минушого року манітоского парламенту-вакінчилось тим, що премєр Робанн враз з усіма міністрами, притиснені в кут публичною опінією, з боєм в серцю згодились віддати в руки найвітїмі комісії справу здефравдованя \$800.000 при будові нового провінціального парламенту.

В склад Найвітїмі Комісії увійшло трох судів: мійський поліційний судія Ю. Д. Мекдоналд, головний судія Метере та судія Д. А. Мекдоналд.

Обовязком сих судів є довідатись, де пропали \$800.000 а ухваленої суми в \$5.000.000 на будову парламенту. Завданє не легеньке, і сам премєр Барден і його міністри на чолі з міністром просьвіти Колдвелом довго боролась в опозицію, бажаючи поховати ту справу у гріб. Але голос обурєня, що видер ся з глибини чути

Комуністичний Маніфєст.

Починаючи сим числом „Р. Н.“, ми друкуємо „Комуністичний Маніфєст“ фундаменторів наукового соціалізму К. Маркса та Ф. Енгельса.

„Комуністичний Маніфєст“ є основою всего соціалізму. Тому ми найпакіше радімо тим, хто хоче стати дійсним соціалістом, уважно перестудіювати сю „Євангелію Соціалізму“. А організаторам наших відділів радимо члїнувати, щоб кожний знав сю книжку, як „отченаш“.

Редакція „Р. Н.“

Маніфєст комуністичної партії.

Мара ходить по Європі — мара комунізму. Вєї сїля старої Європи — і папа і цар, і Метєрніх і Цізо, і французі і радикали і німецькі поліційянти — вєї єднали ся до сьвятої боротьби з цією марою.

Де є така опозиційна партія, котрої не прозивали комуністичною пануючі противники її? Де є така опозиційна партія, що сама не докоряла б комунізмом як поступовішим опозиціоністам, так і своїм реакційним противникам?

З цього факту виплавають дві річі. Вєї сили Європи уже визнають комунізм за силу.

Давно вже час комуністам отверто висловити перед всім сьвітом свій спосіб думання, свої цілі і свої змаганія, і протиставити побрєхєнкам про комуністичну мару — Маніфєст самої партії.

Буржуазія й пролетарі.

Історія всіх дотеперішніх суспільств*) се історія класової боротьби.

Вільний і невільник, патрицій і плебей, пан і кріпак, цеховий майстер і челядник, або кажучи просто: пригноблювач і пригноблений, ворогуючи завжди поміж собою, провадили безупинну то скриту, то отверту боротьбу, — боротьбу, що раз-у-раз кінчалась або революційною пере-

*) То-б-то, точно кажучи, — писана історія. В 1847 р. передісторія суспільства, суспільна організація, що ієтновала перед великою писаною історією, була так непевнома. З того часу, як Гауссєн відкрив в Росії спільну власність на грунт, а Маурєр аказав на це як на спільну віддалину, що на ній історично розвивалась вєї німецькї племена: по малу-малу виявлено, що сільські громади (Dorfgemeinden) і сільські володінєсєи грунтів були первіє: новою формою суспільства на всім просторі від Індії аж до Ірландії. На решті, завдяки тому, що Морган відкрив справжній характер роду і його становище в племені, — виявила ся внутрішня організація цього первієтного комуністичного суспільства в своїй типовій формі. В купі з розумінням цього первієтного громадянства (Gemeinwesen) починаєть ся розколенє суспільства на рішкі і на решті протилежні одні д'одної класи.

будовою цілого суспільства, або спільною побиєглію тих клас, що бороли ся.

В попередніх історичних епохах ми знаходимо мало не скрізь цілковитий поділ суспільства на рішкі стани, знаходимо ріжкоманітні відмінї соціалних становищ. В старому Римі ми маємо патрицій, плебей, невільників; в часи середніх віків — зустрічаємо фєвдалів, васалів, цехових майстрів, челядників і кріпаків; крім того, мало не кожда з цих клас має ще власні відмінї.

Сучасне буржуазне суспільство, що повсталє на руїнах фєвдалного, не зничило класових антагонізмів. Воно тільки поставило нові класи на місце старих, утворило нові умови утиску, нові форми боротьби.

Проте ваша епоха буржуазії, визначаєть ся тим, що вона зробила класові антагонізми протєїтїшими. Ціле суспільство чим раз, то все більше та більше розколюєть ся на два великих ворожих табора, на дві великі, цілком протилежні одна д'одної класи — буржуазію та пролетаріят.

З середньовічних кріпаків виїшла міщанська людність (Pfahlbürger) перших міст; з цього міщанства розєзнулись ся перші елементи буржуазії.

Відкрите Америки, віднайденє морької дороги навколо Африки дали підостаючій буржуазії нові простори. Рянкі східної Індії та Китаю, кольоніації Америки, міньба з кольоніями, побільшенє числа

засобів мінби і товарів взагалі — спричиняли ся до нечуваного досє розвитку торгівлі, мореплавання та промислу, і тим прискорили розвиток революційного елементу в упадаючїм фєвдалнім суспільстві.

Дотеперішній фєвдалний або цеховий засіб продукції вже незаловольняв потреб, що росли разом з новими ривками. Його місце заступила мануфактура, промисловий середній стан усузув цехового майстра; поділ праці поміж ріжними корпораціями зник від поділу праці в самій майстерії.

Але ринки збільшувались безперестанно, повит чим-раз то зростає. Вже й мануфактура вистарчить не могла. Тоді пара і машини революціонізували промислову продукцію. На місце мануфактури виступає сучасний великий промисел, а на місце промислового середнього стану — промислові мільонєри, проводирі цілих промислових армій, сучасні буржуа.

Велика промисловієть утворила сьвітовий ривок, підготований відкритєм Америки. Сей ривок дав спроможність буєно розвинути ся торгівлі, мореплавантєу і шукпутним зносєнам. Це, з свого боку, вплинуло на розширєнє промисловости, і помірно з тим, як розширявались промисел, торгівля, мореплавантєво, вєлєвничї, — помірно з тим розвивалась і буржуазія збільшуючи свої капітали і випираючи наверх нові класи, які зостали ся від середньовічних

(Далі буде.)

манітоских громадян реїд ждає правди, і вона доведєсь обралоуванє не пиво не тано коштувала за шєлянку „дарованого платити“

„Патріот“

„Патріот“ в Новій Ш в доставі коней для військ тів. Відначив ся він в Кана коней, блявким приятєл канадійській армії невадал

Слідча комісія в Отаві що такі коні, що по року ню слабосильність та ставє ска як перегонові коні для

Один фармер признав шєкату суєїдови за \$15, а лєви за теле, а відтак той двї качки і качора. Ся шє до рук, і він продав її ур мєри мало розуміють ся в „знавця“ не мильтє чє.

Тільки дивно, чому вєя, щоб ті коні не завєзл

Папі

Канадійські фабрика сьвіт за вироб черевиків 30.000 жовнірів, була заєд потрібним тут у Канаді, кричуть, щоб Канадійці

ского вибору, показали в 30.000 пар черевиків шєславиві жовніри невол Англії, як уже сьвітили

Англіки дивувались кольонія Канади не могла сьвітлят самі жовні воду, як бібула. Замість рук, і коли черевки по кавалки.

„Віда навчить пирєт пирєт волі, жовніри віддали собі до черевиків! Ар маторів до північного бі

Неважалоуча на те, ру черевиків, — довелєт І консервати хочутє вих у траншеях ще й є

Консервативні

Не полишились пов уряд витягає на денне є керманічів Канади під Ловрі. Комісар Ферє як ліберальні посли та

дієвські ліси. Якийсь А. бистім приятєлем отави уряд земельного комісєа доброго до булєви міся лєйк тамже. Ціна була

А. В. Фрейзер нічого не тєль Туріф записував єт шєсь пізнєше про таку алі і ще й поправив Турі тових миль дісу „тільки

Отавський земельнє поїоновєня дав Фрейзерє Тепєр вияєнілось, рифа є протівнє праву до лібералів: „Ага, вє шімі оці, а чому в своїм дісу“

Файні обидва бока кової хати.

Конференція за

Недавно відбуласє донних відділів Російє нєчєї Партії, на котрі першієи війні. Тому, страєть ся поширити ковьким робітничтєво майовім числом „Р. Н.“ лєтарєрєу єднієтє євь

Ось ті революції: Про хє Сучасна війна має війна є витвором тєп дієшов до верхка жоє

мавітобських громадян розійшовся по цілій Канаді. Нарід жадає правди, і вона виявляється!

Довелось обраховуватись прюклодно, і консервативне пиво не тано коштовало нарід. Ану порахуйте кілька за шклянку „дарованого“ пйла доводить ся тепер заплатити?

„Патріоти“ тїкають.

„Патріот“ в Нової Шкотії, що брав діяльну участь в доставі коней для війська, прокрив ся і втік до Стейтів. Відзначив ся він в Канаді тим, що будучи „знавцем“ коней, блявським приятелем воєнного міністра няглев канадської армії неодавнім шкап.

Слідча комісія в Отаві признала, що були випадки, що такі коні, що по року стояли в стайні в огляду на їхню слабосильність та старий вік були продані до війська як перепонові коні для кавалерії.

Один фермер признав ся, що він продав був свою шкапу сусїдови за \$15, а той проміняв своєму приятелю за теле, а відтак той обміняв ту шкапу комусь за дві качки і качора. Ся шкапа дісталась тому „знавцеві“ до рук, і він продав її урядови за \$150! Як бачимо фермери мало розуміють ся на конях, а от око державного „знавця“ не мильте ся.

Тільки давно, чому він утік до Стейтів? Певно бояв ся, щоб ті коні не завезли його до Іванової хати.

Папірові золі.

Канадський фабриканти набрались гавьби на цілий сьвіт за вироб черевиків. Перша канадська армія, 30.000 жовніврів, була заосмотрена від голови до ніг усіми потрібним тут у Канаді, і канадський промисловці, що кричуть, щоб Канадійці купували тільки крам канадського виробу, показали вартість того краму!

30.000 пар черевиків було продано ними армії, і нещасливі жовніри не вогитили ще виладуватись на берег Англії, як уже сьвітили пятами.

Англії дивувались, чому така богата шпеняцею колонія Канади не могла набути міцніших черевиків. Як сьвідчать самі жовніри їхні черевки всмогували воду, як бібула. Замість ниток, фабриканти в живали нарук, і коли черевки понакисали, то пороспадались на кавалки.

„Віда навчить пирога з медом їсти.“ Погубивши папірові золі, жовніри віддерали в дахів гонте і привязували собі до черевиків! Армія виглядала, як есепедивія аматорів до північного бігуна.

Невважаючи на те, що уряд платив по \$4-5 за пару черевиків, — довельсь жовнірам ходити босоніж.

І консервати хочуть, щоб ті мученки віддали на них у траншеях ще й свої голоси!

Консервативний гудзь, а ліберальне поліно.

Не полишились позаду і ліберали. Консервативний уряд витягає на денне сьвітло, „гірші молодости“, бувших керманічів Канади під проводом ліберального лідера Ловрі. Комісар Фергусон показує у своїм рапорті, як ліберальні посли та їхні побратими „стригли“ канадський ліси. Якійсь А. В. Фрейзер в Отаві, будучи особистим приятелем отавського посла Турифа, котрий мав уряд земельного комісара, дістав декільки тисяч акрів доброго до булови ліса коло Сідер-лейк, Саск. та Муслейк тамже. Ціна була дуже мала і, як выяснилось, сам А. В. Фрейзер нічого не внав про те, коли його приятель Туриф записував на него такі добра. Правда довідавсь пізніше про таку ласку, він не відмовив ся від землі і ще й поправив Турифа, жадаючи замість 60 квадратних миль лісу „тільки“ 78.

Отавський земельний комісар Туриф без жадного посягненя дав Фрейзерови право на 78 квадратних миль.

Тепер выяснилось, що самовільне поступоване Турифа є противне праву, і консервативний уряд кричить до лібералів: „Ага, ви бачите гудзь (\$150.000.000) в наших оці, а чому в своїм не бачите колод в Турффового лісу?“

Файні обидва бока! Тільки на ланцюжки та до вуйкової хати.

Е. Володін.

Конференція закордонних відділів РС.Д.Р.П.

Недавно відбулась у Швайцарії конференція закордонних відділів Російської Соціал-Демократичної Робітничої Партії, на котрій приймлено резолюції дотичні теперішній війні. Тому, що наша українська буржуазія страєть ся поширати невогу межі українським, а московським робітництвом, — ми подаємо ті резолюції в сім майновім числі „Р.Н.“, котрі мають зміцнити нашу пролетарську єдність з сьвідомим московським робітництвом. Ось ті резолюції:

Про характер війни.

Сучасна війна має імперіалістичний характер. Ся війна є вятвором теперішнього часу, коли капіталізм дійшов до верхка свого розвитку; коли найбільше значіне

має уже не тільки вивіс краму, але і вивіс капіталу; коли трости та інтернаціоналізація економічних стосунків широко розвинувась; коли колонійна політика допровадила до поділу майже цілої земської кулі; — коли творчі сили сьвітового капіталізму розрослись по ва рамці національно-державних границь; — коли цілковито достягли потрібні умови до здійсненя соціалізму.

Про гасло „Оборона вітчизни.“

Дійсна суть сучасної війни лежить у боротьбі Англії, Франції та Німеччини за поділ колоній та за ограбоване конкуруючих країн, а також в прагненню царату і пануючих кляс Росії захопити Персию, Монголію, Азійську Туреччину, Константинополь та Галачину. Національний напрямк в австро-сербській війні має другорядне значіне, не відмінюючи імперіалістичного характеру війни.

Уся економічна та дипломатична історія послідніх десаток літ показує, що обидва старонництва воюючих тепер держав систематично готували ся власне до тако-го гатунку війни.

Питане про те, котре сторонництво перше зробило напад, чи виповило війну, не має жадного значіня для нас соціалістів, коли ми хочемо виробити свій власний погляд на сьо справу. Балаканина про оборону вітчизни, про відпір ворожої навали, про оборонну війну і т. и. є з обох боків повним вадуренем народа.

В основі дійсно — національних війн, за 1789-1871 років, лежав довгий процес масових національних рухів, борня з абсолютизмом та феодализмом (панщиною), вивоз впід національного гнету та сотворене держав на національній основі, як початків капіталістичного розвитку.

Витворена за сего переходу національна ідеальогія лишила глибокі пошморги в масі дрібної буржуазії та певній частині пролетаріату. Сим користаєть ся тепер, в часі цілковито ананший, в часі імперіалізму, буржуазні софісти та плаентачи за ними врадники соціалізму, — щоб робити заколоти між робітниками та відтяти їх від їхніх класових завдань та від революційної борні з буржуазією.

Вільше, як ніколи ще перед тим, правліви тепер слова „Комуністичного Маніфесту“, що „робітники не мають вітчизни“. Тільки ітернаціональна боротьба пролетаріату проти буржуазії може охоронити робітників та відчинити уніченем народом дорогу до кращої будуччини.

(Далі буде).

Заява Центрального Комітету Російської Соціал-демократичної Робітничої Партії.

доручена лондонській конференції, делегатом партії т. Максимовичем.

Горожане! Ваша конференція зве себе конференцією соціалістичних партій союзних воюючих країн: Бельгії, Англії, Франції і Росії. Довольте мені на самперед звернути вашу увагу на той факт, що соціалдемократія Росії, як усім звана організація, зарепрезентована Центральним Комітетом і офіційно входяча в Міжнародне Соціалістичне Бюро, не дістала від вас жадного впрошеня. Російська С. Д. тія, погляди котрої були висловлені членами Російської С. Д. фракції в Думі, котрі тепер арештовані царським урядом (Петрівський, Муранів, Самілій, Вадаєв, Шагів, — робітничі посли в Петербурзі, Катерінославлі, Свободяниці, Костромі та Володимирці) не має нічого спільного з вполю конференцією. Ми сподіємось, що ви всеодно се проголосите, щоб ми вас не обвинувачували в перекручуваню правди.

Довольте тепер мені сказати декілька слів відносно цілої вапої конференції, себто сказати, чого сподівались би від вас сьвідомі с.-д. робітники Росії.

Ми думаємо, що нім розпочати якуб не було наряду над відновленем Ітернаціоналу, нім відновляти міжнародну сподуку між соціалістичними робітниками, нап соціалістичний обовязок примушує нас жадати:

- 1) Щоб Вандервельде, Гед і Самба зараз же виступили з буржуазних міністерств Бельгії і Франції.
- 2) Щоб бельгійські і французькі соціалістичні партії розвили так званий „національний бльок“, котрий значить віддуране від соціалістичного прапора і е покривкою повніну, що справляе тепер буржуазія.
- 3) Щоб усі соціалістичні партії залишили своє політичне пробачене зломдість царату і відновили помітій боротьбі прота царського деспотизму, котру провадять робітники Росії, не спійнюючись перед жадними втратами.
- 4) Щоб, після революції Базельського конгресу, було виявлено, що ми протягаємо руку тим революційним соціалдемократам Німеччини і Австрії, котрі відповіли на оголошене війни пропагандою революції. Голосоване за воєнним бюджетом має бути безумовно осуджено.

Соціалдемократи Німеччини і Австрії сотворили величезний злочин перед соціалізом і Ітернаціоналом, голосууючи за воєнним

кредитом і роблючи „згоду“ з шляхтою, попами та буржуазією, але й бельгійські та французькі соціалісти зробили не краще. Ми добре розуміємо, що можливі такі обставини, коли соціалісти, будучи в меншості, бувають примушені підлячи буржуазній більшості, але в жадних обставинах соціалісти не повинні відступатись від своїх переконань і прилучатись до хорю буржуазних мовністів, забуваючи робітницьку справу і вступаючи в буржуазне міністерство.

Німецькі і Австрійські соціалісти поповнили великий злочин проти соціалізму, коли, кажуть за буржуазією, що Гогенцолерни та Габсбургів провадять війну за визволя „спід царату“. Але неменьший злочин роблять і ті, що кажуть, що царат стає більше демократичним та цілізованим, коли обминають мовчанкою той факт, що царат дуєть і руйнує нещасну Галачину, так самісько, як німецький імператор дуєть і руйнує Бельгію. І ті творять злочин, що мовчать про те, що царська зграя кинула до вязниць представників робітничої кляси Росії і от недавно осуджено на 6 літ каторги декількох московських робітників тільки за приналежність до соціалдемократичної партії.

Царат угнїтає Фінлядію гірше як коли; робітничі часописи і робітничі організації в Росії позавішувані; мільярди гроша потрібного на війну витискає царська камарія з голодуючих селян і голіх робітників, — і злочинець є той, хто ховає сі злодіяства перед сьвітом.

Робітники Росії побратерському простягають свою руку усім тим соціалістам, котрі поступають так, як К. Лібкнехт. як соціалісти Сербії та Італії, як британські товариші в „Нез. Роб. Партії“ та декотрі члени „Бритийської Соціалістичної Партії“, як наші арештовані товариші в Рос. С. Д. Роб. Партії.

На сьій шлях кличемо ми і вас, на шлях соціалізму! Долів повніну, що нище робітницьку справу! Хай живе міжнародний соціалізм! Від імени Ц. К. Рос. С. Д. Роб. Партії

М. Максимович.

Лондон 15 лютого 1915 р.

Христос на се літо.

В північних дільницях Вініпегу вештають ся два „пророка“. (Люде кажуть про них, що то варіати. Фактично се не доведено, себто ще не знайшлось такої доброї душі, щоб віддати їх під оглядини докторів). Певно тільки одно, що коли вони не хорі маніяки, то просто собі швиндлярі, кетрі користають ся з простацтва темного народа.

Сими пророками є два бувших соціалісти Королюк і Василь Коринь-Головацький.

Королюк „навернув“ Головацького так міцно, що той не тільки зрік ся соці-

лізму, а навіть української мови і став тепер чистим Маууром спід Коломи.

Оі „пророки“ благовіствують, що сего таки літа має прийти Христос, що соціалісти знищать сьвіт (?) і що на самперед погинуть усі секти.

Також кажуть, що усі пророцтва і апокаліпсії, що є у біблї, писані на сей 1915 рік, що Вільгельм є число 666.

А Халдеї, то соціалісти і т. и.

Що бог спеціально замовив старождівським письменникам написати сьвяте письмо, котре тільки аж тепер зрозуміли Королюк в Головацьким, для них власне воно й було писане.

Сі новітні „пророки“ привносять себе учиниками патрора Руселя і старають ся огомшпати своїх слухачів тим фактом, що мов би 40 літ ще гому нагад Русель пророкував сьо теперішню війну.

Пастор Русель се вчений, заслугуючий на повагу проповідника, котрий хоче погодити здобутки сучасної науки з християнством... Але щоб він скавав, колиб почув, що якісь два недоука проповідують в його імя прихід Христа на се літо?!

Христос кавав, що мов би 40 рах прийде. Се він розумів в той спосіб, що поиявить ся між людьми знов людина з великою силою духа, що встановить „царство бже на землі“, себто те, що ми тепер аємо соціалістичним устроєм. Ми не визнаем спасеня від одинця, але сильно обдаровані природою люде прокладають шляхи в то царство вічного цаствя усіх людей, як: Люгер, Гус, Двінґлїй, Шевченко, Толстой, Маркс, Дарвін і багато ще буде їх.

Дальше, що до теперішньої війни. Для таких полонаних людей, як Королюк, або Головацький слова л. Руселя (най би й сказані ним пред 40 роками) є пророцтво. Та не є се несподіванкою для тих, хто студієє політико-економічні науки, що пильнує за розвитком капіталізму в Европі. І абсолюттно не є ся війна несподіванкою для міністрів та монархів воюючих держав. Від 1871 року Німці стали готуватись до сєї війни.

Дійшов час, що англійському і німецькому капіталізму стало тісно на сьвітї. Дві послідні економічні кризи 1908 та 1913 р. порішили війну; але військсько, амуніція і воєнні пляни були вже приготовані вперед років.

Шкода, що Королюк з Головацьким звались колєсь соціалістами, бо колиб дійсно були ними, то не псалиб дурниць і не лавили за поясненями про сучасні політичні відносини аж у апокаліпсіс Даниїла, що обговорєє політичне становіше Вавилону в перед майже 2400 років!

„Соціалісти знищать сьвіт“... Ні, ми прийшли не нищити, а ратувати!

Цікаво, що сьажуть сі мавті народова, як літо мене, а Христос „не схоче“ прилетіти в неба?

Винніпегська Соц.-Дем. в справі теперішнього безробіття.

Рух безробітних у Винніпегу, котрий іде під проводом мійської центрального комітету Соціал-Демократичної Партії, примусив уже мійську раду і провінційнальний уряд подумати над тим, як врятувати гниучий в голоду нарід. Тільки ці паники замість того, щоб відразу заспокоїти болю людські, спихають сю справу один на одного. Майор міста на Робліна, "Робліна на майора. Майор міста каже, що треба звільнити раду усіх майорів з більших міст Канади... Проводир манітобських консерватів премер-міністрів Роблін хоче радяться з домініяльним урядом.

Нарешті притиснений демонстрацією безробітних 22-го квітня запатав нашу соціал-демократичну депутацію; „Що робити?“

Тоді наша депутація поставила слідуючі жаданя:

- 1.) Щоб мійська рада видала кільканицять тисяч долларів на кухню для безробітних, як се вже раз робили соціялісти в 1908 році. А щоб уряд допоміг містови роздобути на се потрібну кількість гроша.
- 2.) Тому що мійська каса порожня, а приватні капіталісти Канади, немаючи контрактів, не зможуть розпочати своїх робіт, — тому жадано від уряду, щоб дав усім безробітним роботу на чистяно і управленю державних земель платючи не менше як \$2 денно за 8 годин роботи.
- 3.) Тому, що нема жадної надії на роботи сего і слідуючого року і, щоб витративши увесь капітал, не лишити анов тисячі народу пропадати в голоду, жадано від уряду, щоб дав спрмогу безробітним оосісти на фармах.

„Готово-оброблені Фарми“.

Щоб уряд зорав на кождім гомстеді 20 акрів поля, побудував хату і стайню, дав пару коней, корову, плуг, віз, сани і отримав на один рік на таку кожду готову фарму і видавав такі фарми безробітним на леґонську оплату, рахуючи за землю як за гомстед \$10, та за управу, будівни, худобу і запомогу стілки, скільки те уряд коштує. Виплат має починатись по двох роках.

Премер-міністрів сказав, що сей наш проект йому подобаєт ся.

Але, товариші безробітні! паматайте, що вони полякались за свою лікуру і готові поступитись, бачучи вашу єдність.

Стійте й далі твердо під прапором соціал-демократії, бо вона є ваша робітничка партія.

Не слухайте тих, що радять вам робити бучі та ровбоі, бо то плачені агенти, котрим хочеть ся вас випхати під кулі та багнети військова.

Уряд в нами числить ся, і буде мусів уступитись, коли побаче, що має до діла з єввідомими, організованими людьми а не в чередю худобя.

Але робіть так, як раде Вам соціал-демократія, бо вона тільки єдина приятелька бідного народу!

Рух безробітних у Винніпегу.

15.000 голодних до парламенту.

Рух безробітних у Винніпегу, що почав ся „тихою облогою“ мійської ради 19-го та 20-го квітня, захопив такі широкі веретви робітництва північних дільниць Винніпегу, що центральный комітет побачив, що треба стати на чолі сего стихийного руху і помочи безробітним в їхній боротьбі за житє.

22-го квітня під проводом товаришів Володіна, Коліоніка, Ткачука, Зальцмана, Рига і інших величавий, безконечний похід рӯшив в Варбер-улиці в напрямку манітобського парламенту. 15.000 людей по чотири в ряд переходили місто. Зсохлі лица, запалі очі, обдерте убраве, — викликали думки, що се не люде, а духи вийшли в пекла, щоб показати ситим, веселим капіталістам своі муки!

Доведений до кінця роспуки нарід ще стримував ся від жадних буч і захував ввірцевий порядюк. Се єввідчило, що безробітні розуміли свої інтереса, що роблять. Воючись голодних, мійська рада вислала великий відділ поліції, але безробітні слухались соціал-демократичних проводарів і поліції цілковито не були чого „робити“.

Неважаючи на дощ, нарід довго стояв коло парламенту, чекаючи поки соціал-демократична депутація передавала премер-міністрові жаданя народа.

Премер-міністр Роблін ваявив, що уряд готовий дати поміч безробітним, але майор міста має прийти до него

го порадились.

Ферлей теж „своїх пять центів“.

Цілу зяму Ферлей з своїми консервативно-ліберальними сепартиїнками „будував“ Народний Дім, переглядав „плянви“ Вурей ім. А. Коцко, пояснюючи жертводавця, де є \$400 з того фонду, та колектував по цілій Канаді черев „У. Г.“ „повоєнный фонд“ — але жадному з них і під нігтем не свербіло, що увесь північний Винніпег примирає в голоду. Коляж соціялісти виступили в обороні голодних і повели їх шукати права, тоді приїхав (не прийшов) і п. Ферлей до парламенту обнюхав двері і забрав ся геть, бо його до міністра не пустили. Але накричав бачив того гандяра українським народом, як той хтів і на голодних людях зробити собі протекцію перед консерватами. Коли безробітні вернули на бере ріки коло Варбер-улиці, щоб вислухати рапорт делегації, прийшов туди і Ферлей. Тоді вийшов на трибуну незваный нам чоловік, і Ферлей випив від него гірко-гірсько. Коби Ферлей не вступав ся та соціялісти не стримувала людей, то певно потерпів і на тілі.

Ферлей не покаяв ся, а другий день ваяв двоє консервативних послів з північного Винніпегу, щоб переребичи в мійській раді дієдно вибрану народом депутацію. Та знов Ферлей дістав обмивня.

Майор прийняв соціал-демократичну депутацію, а Ферлей в консерватами по-

С.-Д. мітінг 24-го

На мітінг 24-го квітня скликаний укр. відділом ч. 5 на дьоті коло рогу улиць Абердін і Парр зійшлося яких пять тисяч людей.

Председачакован т. Володіна, говорили: Ткачук, Крат, Чадий Лучак і інші.

Ваяв був говорити і один офісник з консервативно-Ферлейської банди Данилюк, але нарід відразу прогнав його з трибуни. Соціалістичні бесідники обговорювали справу маючих бути домініяльных виборів, а також пояснювали причину безробіття. З нечленів говорили два рази проводник безробітних на імя Проків, кивучи нарід до дальшої боротьби.

Рух ширить ся.

Почувши про рух безробітних у Винніпегу, заворушились і винніпегські передмістя. Члени нашої партії відбули мітінги на Келдона та Елмвуд. А також т. т. Крат і Ткачук говорили в справі безробіття в Трансконі.

Демонстрація 1-го мая, а безробіте.

Величава демонстрація, котру готують винніпегські соціал-демократи на 1-го мая має бути в той час і у помненем за безробітними. Тому усі безробітні як з міста, так і з Елмвуд, Келдона, Транскон та інших передмість візьмуть у тії демонстрації велику участь.

Слідуюче число „Каділа“ вийде 15-го мая.

Поквітованя на фонд довгу „Р. Н.“ в слідуючим числі.

„Червоный Тиждень“ Усі стейтські соціалістичні часюписі проголосили день 1-го мая і тиждень по 1-му мая „червоным тижнем“. Себто від 1-го по 7-ме мая стейтські соціалісти будуть старатись придобати як найбільше передплатників для своїх часюписів. Ану рухніть ся і Ви, Товариші! Зробіть „Червоный Тиждень“ для „Роб. Нар.“

Словник до читаня „Комуністичного Маніфесту“.

К о м у н і с т и ч н и й, походить від слова комунa, що по французьки значить громада. Але в українській мові слово комунa означає громаду людей, маетки котрої належуть до всіх членів тої громади євпільно. Так що по нашому комуністичний буде євпільний в уживаню і споживаню.

К. Маркс і його товариш звали себе комуністами, а не соціал-демократами.

Коляж росколов ся перший Інтернаціонал, себто анархісти відокремились від соціалістів, то від того часу анархісти звать себе комуністами, а прихильники науки Маркса — соціал-демократами, або колективістами.

Анархісти-комуністи кажуть, що маємо євпільно працювати (себто євпільно уживати средств виробу) і євпільно споживати і євпільно мешкати.

А соціал-демократи кажуть, що працювати маємо євпільно, але споживати і мешкати можемо окремо.

Тож паматаймо, що слово комуніст в устах К. Маркса значить те саме, що тепер соціал-демократ.

„Науковий соціалізм“, — Щоб се зрозуміти прочитайте книгу „Від утопії до соціалізму“ написану Ф. Енгельсом. Замовляти в редакції „Р. Н.“

М а н і ф е с т або універсал. Обширна відозва з покликом і поясненем політичних плянів того, хто видає той маніфест.

М а р а к о м у н і з м у. Коли пануючі веретви Європейських держав почувли вперше про виступ комуністичної партії (перед 1848 р.), то страшено наполохались, думаючи, що нарід відразу врозуміє соціалізм і зробить з ними кінєць в одну мінуту.

„Комуністи різних націй зібрались у Лондоні“... К. Маркс мусів утечи в Німеччину, бо німецький уряд переслідував його, за соціалістичні погляди та за його участь в революції 1848 р. в Німеччині.

К. Маркс був великий прихильник інтернаціоналізму. Тому комуністи цілої Європи за молодших літ Маркса були зорганізовані в одну євпільну партію, що звалась Інтернаціонал.

Потім пізніше, по упадку першого Інтернаціоналу, соціалісти поорганіювавались в країні партії, а для євпільної єполуки встановили „Міжнародне Соціалістичне Бюро“, до котрого входять по декільки делегатів майже від усіх соціалістичних партій цілого євпілью.

Ся міжвародна єполука соціалістів звалась „Другий Інтернаціонал“.

Сей Інтернаціонал тепер підупадає тому, що декотрі соціалісти євюкуючих держав поспирають свої уряди у війні.

Тіж соціалісти, що лишались вірними ідеї інтернаціоналізму звать Другий Інтернаціонал „опортуністичним“, і старують ся зорганізувати Третій Інтернаціонал — р е в о л ю ц і й н и й. Про се в слідуючим числі.

„Маніфест“ був надрукований з сего початку в 6-ох мовах тому, що Маркс відразу каав інтернаціональні підвални під соціалітам.

Б у р ж у а з і я, значить по французьки „міщанство“. Перед французькою революцією нарід був роздлений на штири класи: шляхта, півство, буржуазія та мущество а тоді ще не великою робітничкою клясою. В 1789 р. буржуазія за помочев народу поборала шляхту і півство. Відтобрла у них владу над Францією, і від того часу став буйно розвиватись в Європі капіталізм. Тепер під словом буржуазія ми розуміємо капіталістів, в руках котрих є маетки і контролі над індістрією (виробом) і державою.

Пр о л е т а р і я т, під сям словом ми розуміємо робітників, котрі живють в умовах своєї тілесної сили, головним маетком котрих є їхні дві руки.

Н а з а м і т ку*) перечитайте книжку К. Кавцького „Початки Родини“. Замовляти в „Р. Н.“

Р е в о л ю ц і я, значить перевертене. Работво було перевертене на паньщину або федалізм, панщина перевертене на капіталізм, тепер ми готуємось до перевертєня капіталізму на соціалістичний або по вченюму на колективістичний устрій. Тож під словом революція не треба конче розуміти кривавого повстаня. Де які повстаня не можно назвати революцією і знов часом революції відбувають ся без євбройної борні.

Е п о х а, доба.

„В старому Римі“, — перед 2.000 літ.

Патріції, — шляхтич; плебей, — бідняк; невільник — раб.

Середні віки, — від 800—1789 р.р.

Федал — пан; васал — підданий; кріпак — панщиняний.

Федалізм євспільство, — панщина.

Е п о х а б у р ж у а з і я, — теперішній час.

К л а с о в а н т а г а н і з м а, себто класова боротьба; тепер боротьба робітників в капіталістами.

М а н у ф а к т у р а; ручний вироб. Перед тим, як були запроваджені парові машини, у фабриках кінця 18-го і початку 19-го століть робили усі річи руками.

„Євпільний ринок“. Поки європейці не знали Америки, то далеко євго гандлю не ширили: от тільки в Європі, в північній Африці та Західній Азії. Але як Коломб відшукав Америку, а Васко де Гама обїхав наєколо Африки, коли відважні моряки обїляли цілий єввіт і відшували Австралію — від того часу (16 столітє) європейські гандлярі рушили в той далекий єввіт тисячі кораблів наладованих євїляням крамом. Почав ся євпільний гандель і цілий єввіт став одним великим євпільним рином.

Пролета

ПОРЯДОК РІК VII.

Як пізнається

FR СЛА

ТАЙН

Можете во в смак і зап

Питайте рію в квад Кожда п млинок”

HEI Амер філія фірма LUDWIGSBURG

До відом НОВИЙ Д ПОШТОВИ віділине а

ІЗДА Ціна в Н йорку до А хангельск

„ПАРЬ“ Парів нокі, що шляхом. РОЖ ЦІД

можуть п уві За інфор до А. E Agts. 37

Перше

Як Канада не було в ні чезного похло ла Соція Партія, у В 1-го мая!

Поверж 35 ків стали пі рні, зьявляю ність з прол го єввіту і п готовність в права робіт

Транск

Рано о 10 нем трансу У. С. Д. П. червоный п чия тим робі ду. 300 муз

до нів до

давні он л пней біль велн була Сирі пої і фер під чого ови наві Нар свог ний

ти, і слов гурт неї чарі нув ворі ми все, ном відб тим

жих шей чар

род ні ягы сат роб

соц. пол нив лю, дем зна роб мов сти все

пер дот ннз дем